

Samenwerken met de samenleving

Hoe doe je dat?

Van oudsher is de overheid gewend het initiatief te nemen bij duurzame oplossingen van maatschappelijke vraagstukken. Tegenwoordig kloppen bedrijven, maatschappelijke instellingen en inwoners steeds vaker zelf op de deur van het departement, gemeente- of provinciehuis. Hoe ga je daar als overheid mee om? Belangrijke conclusie: 'Blijf checken of je nog dezelfde taal spreekt met elkaar.'

Van migratie en integratie tot de energietransitie, agrarische sector en veiligheid. Dit soort vraagstukken los je niet eenzijdig op binnen de muren van de rijksoverheid, gemeente of provincie. Publieke en private partijen zijn echt op elkaar aangewezen,' zegt Maurits Sanders, kerndocent van de module Private Publieke Samenwerkingen (PPS). PPS is onderdeel van de Modulair Executive MBA in Public & Private van de Nyenrode Business Universiteit. In de module staat centraal hoe je als overheid een goede omgeving kan creëren om op te trekken met private initiatieven, of die nu vanuit inwoners, maatschappelijke organisaties of van bedrijven komen. Want dat blijkt in de praktijk voor veel overheidsinstanties best wel een uitdaging te zijn.

Ruimte

Hoe dat komt? Van oudsher signaleert de overheid een probleem dat ze niet alleen kan oplossen en haalt er vervolgens private partijen bij om mee samen te werken. Maar tegenwoordig kloppen bedrijven, collectieven van inwoners en maatschappelijke instellingen steeds vaker zelf aan bij de overheid om bepaalde vraagstukken op te lossen. Sanders: 'Steeds vaker weten inwoners zowel publieke partijen als bedrijven te mobiliseren. Hoe geef je daar ruimte aan in het publiek bestel? Niet alles kan zomaar. Hoe kom je dergelijke

'Hoe zorg je ervoor dat een initiatief in zijn kracht blijft?'

initiatieven tegemoet zonder tekort te doen aan de bestaande beleids- en besluitvormingsstructuren?' Om te vermijden dat het publieke belang het onderspit delft, heeft de overheid bepaalde regels, wetgeving, richtlijnen opgesteld. Het risico bestaat echter dat de energie uit een initiatief lekt doordat burgers, bedrijven of maatschappelijke instellingen de bureaucratische molen van de overheidsinstantie in moeten, zegt bestuurssecretaris bij de provincie Fryslân en deelnemer aan de module. Nienke Nijp. 'Hoe zorg je ervoor dat je een initiatief in zijn kracht houdt maar je wel jouw rol als overheidsinstantie kan vervullen?'

Belangen scherp

Volgens Nijp komt het vooral aan op goede communicatie, en op duidelijk zijn naar elkaar. 'Stel over en weer de juiste vragen. Heb je de verschillende belangen scherp? Je komt in de samenwerking in zo'n initiatief tot een algemeen belang, maar alle partijen aan tafel hebben natuurlijk ook hun eigen belang. Bespreek dat en leg vervolgens

vast in contracten wat er vastgelegd kan worden.'

Daarnaast mogen aan professionals die in samenwerkingsverbanden functioneren voorwaarden worden gesteld, vult Sanders aan. 'De eerste voorwaarde is inhoudelijke deskundigheid. Als initiatiefnemer moet je van een vraagstuk de hoed en de rand weten. Niets is storender dan wanneer je een goed idee hebt en aan tafel komt bij een *allround* ambtenaar, die vooral processtaal bezigt.'

De tweede voorwaarde is dat de ambtenaar een gezaghebbende vertegenwoordiger is,' gaat hij verder. 'Op het moment dat je iets toezegt, moet je er wel voor zorgen dat je een bepaalde beweging kunt realiseren, dus een ingang hebt bij je wethouder of gedeputeerde.'

De derde voorwaarde is dat je moet kunnen optreden als belangenbemiddelaar. Sanders noemt het belangrijk dat er ruimte is om elkaars belang te realiseren bij de samenwerking. 'Bedrijven moeten bijvoorbeeld wel de ruimte houden om winst te maken. Want daarvoor zijn ze nu eenmaal op aarde. Als je hen die ruimte ontnemt, dan wordt het niks.'

Burgerinitiatieven

Als onderdeel van PPS verdiepte bestuurssecretaris Nijp zich in de wereld van de burgerinitiatieven. Een mooi voorbeeld dat ze tegenkwam, vond plaats in Holwerd, in het noorden van Friesland. Het dorp kampt met leegloop en

VAN ONZE KENNISPARTNER

Hoe geef je ruimte aan inwoners die zowel publieke partijen als bedrijven weten te mobiliseren, vragen Maurits Sanders en Nienke Nijp zich af

wegtrekkende jeugd. Toeristen passeren Holwerd op weg naar de veerboot naar Ameland, maar komen nooit het dorp in. 'De inwoners namen het heft in handen en kwamen met een eigen plan,' zegt Nijp. 'Wat als er net als vroeger een aansluiting zou komen met de zee?'

'Het is interessant om te kijken hoe het initiatief zich vervolgens heeft ontwikkeld,' zegt ze. 'Als je de initiatiefnemers spreekt, gaat het over leefbaarheid, natuurontwikkeling, recreatie en toerisme. Maar doordat veiligheid en mogelijke dijkdoorbraken ook een rol spelen, wordt het al snel technisch. Het is bij zo'n project van belang dat je blijft checken of je nog dezelfde taal spreekt. En dat je controleert: hebben alle partners nog dezelfde ambitie?'

Kenmerkend voor private initiatieven als Holwerd aan Zee is volgens Sanders dat ze cross-sectoraal zijn. 'Het gaat om leefbaarheid, toerisme, regionale economische ontwikkeling. Om natuurbehoud. Er zijn verschillende partijen aan boord. Van de

EU tot lokale ondernemers. En er is een veelheid aan typen actoren betrokken. Ondertussen kijkt men wie de regie pakt. Automatisch wordt dan gekeken naar het openbaar bestuur. De uitdaging is om zowel cross-sectoraal als publiek-privaat te kijken naar dit soort opgaven. En de besluitvormingsstructuren die we met elkaar hebben bedacht niet overhoop te gooien.'

Kant en klare antwoorden zijn er niet. Sanders. 'Het leuke is dat we over dit soort dingen met elkaar in gesprek gaan, in een veilige omgeving. Zowel met gastsprekers als met elkaar.' Nijp: 'Dat doe je met mensen uit verschillende sectoren die je op Nyenrode tegenkomt. Uit allerlei overheidslagen, maar ook het bedrijfsleven, de gezondheidszorg of veiligheidssector.' ■

'Kant en klare antwoorden zijn er niet'

Modulair Executive MBA in Public & Private

Met de Modulair Executive MBA in Public & Private, waarvan de module Private Publieke Samenwerkingen onderdeel is, biedt Nyenrode een Executive MBA aan gericht op de publieke en private sector. De opleiding is opgebouwd uit tien, op zichzelf staande, marktgedreven modules. Persoonlijke ontwikkeling en groei staan centraal in alle modules. Je neemt je eigen cases mee vanuit de praktijk zodat je het geleerde direct kan toepassen. De tien modules samen leiden tot een geaccrediteerde Executive MBA-titel.

www.nyenrode.nl/pp

 NYENRODE
BUSINESS UNIVERSITEIT